

För ett gott företagarklimat.

Tolv förslag till reformer för Sveriges småföretagare

Innehållsförteckning

Förord	2
Inledning	3
Förslag	4
Småföretagens betydelse	5
Tolv förslag till ett bättre klimat för småföretagare	7
God konkurrenskraft på lång sikt	11

Förord

Efter tre mandatperioder av en regering med kompakt ointresse för småföretagares villkor har Sverige fått en regering med ett engagemang och en vilja att förbättra förutsättningarna för företag att bli till och växa. Flera åtgärder har genomförts men fortfarande återstår många saker att göra för att Sverige ska få ett företagsklimat i världsklass.

Som ett led i arbetet att förbättra företagsklimatet vill Kristdemokraterna komma med ett antal förslag som vi tror skulle vara till stor nytta för Sveriges småföretagare. Totalt lägger vi fram tolv konkreta åtgärder som vi anser ska vara prioriterade i kommande reformpaket för landets småföretagare.

Denna rapport har utarbetats av riksdagsledamöterna Mikael Oscarsson och Stefan Attefall. Till sin hjälp har de haft Erik Slottner, politiskt sakkunnig vid Kristdemokraternas riksdagskansli. Rapporten har inte behandlats av något beslutande organ inom partiet varför författarna ansvarar för innehållet.

Stockholm 3 januari 2008

Lennart Sjögren
partisekreterare

Inledning

I och med att Alliansen fick bilda regering hösten 2006 skapades helt nya förutsättningar för Sveriges entreprenörer och för alla med ambition att starta företag. Äntligen kom en regering med ett seriöst engagemang för företagande och entreprenörskap. Alliansen var tydlig med att det skulle bli enklare, billigare och mer lönsamt att driva företag. Förslag lades bland annat om sänkta arbetsgivaravgifter, lägre inkomstskatter, mer riskvilligt kapital, minskat sjuklöneansvar samt färre och enklare regler.

Programmet var ambitiöst och förväntningarna på snabba förändringar var stora. Många åtgärder har också infriats. Bland annat har förmögenhetsskatten slopats, jobbavdrag har införts också på inkomst av näringsverksamhet, den föreslagna lagen om rätt till heltid infördes aldrig, arbetsgivaravgifterna har sänkts för ungdomar, avdrag för hushållstjänster har införts, förlängd redovisningsperiod för momsinsbetalning, nystartsjobb har införts, lex Uggle har avskaffats och medfinansieringen i sjukförsäkringen har slopats.

Alliansregeringen har efter ett års regerande hunnit genomföra betydligt fler åtgärder för ett förbättrat företagsklimat än vad den förra regeringen lyckades med under tolv år. De förslag som lagts fram har varit populära bland företagen och flera säger också att åtgärderna direkt har bidragit till ytterligare anställningar. Dock kvarstår reformer att genomföra för att ytterligare förbättra klimatet för främst små företag. Kristdemokraterna vill därför lyfta fram tolv punkter som vi anser vara särskilt prioriterade för att skapa ett klimat där det blir enklare, billigare och mer lönsamt att starta och driva företag. Utöver de tolv punkterna vill vi också lyfta ett antal frågor som på lång sikt är viktiga för svenska företags konkurrenskraft.

Förslag

12 förslag för bättre klimat för småföretagssamhet

- Inför ett riskkapitalavdrag.
- Inför ett etableringskonto.
- Förläng provanställningstiden från sex till tolv månader.
- Förenkla självdeklarationen.
- Schablonbeskatta vissa tjänstebranscher.
- Minska småföretagens sjuklöneansvar.
- Förbättra företagares socialförsäkringsskydd.
- Avveckla snedvridande företagsstöd.
- Låt företagare slippa betala semesterlön under föräldraledighet.
- Minska regelkrånglet.
- Rimligare regler för skattetillegg.
- Medge avdrag för vinstandelslån.

Småföretagens betydelse

Ideologisk utgångspunkt

För Kristdemokraterna är småföretagares villkor av central betydelse. Utan goda villkor för företagande blir det färre företag och hela samhället blir förlorare. Alla större företag har någon gång varit små. Alla större företag har någon gång grundats av entreprenörer som tagit risker och som börjat i liten skala. För att få fram större företag krävs alltså ett gott klimat för mindre företag. Kristdemokraterna anser att småföretagande bidrar till skapandet av det goda samhället. Äganderätten är central i den västerländska demokratin. Det privata ägandet gör att människor tar ansvar och förvaltar det de äger vilket i sin tur skapar förutsättningar för ett långsiktigt hållbart samhälle. En god etik är nödvändigt för skapandet av ett hållbart samhälle, det är inte minst viktigt inom ekonomi och företagande. I samhällen där etiken inte är rättesnöre skapas lätt korruption och i längden ett ohållbart system. Ett gott företagsklimat är alltså inte bara en förutsättning för tillväxt och arbete utan bidrar också till att bygga det goda och hållbara samhället.

Småföretagens stora betydelse för sysselsättningen

Småföretagen är viktiga för sysselsättningen. I Sverige står småföretagen för en tredjedel av det producerade värdet inom den privata sektorn men för hela 47 procent av sysselsättningen inom den privata industrin. Den fördelningen visar på de mindre företagens betydelse för sysselsättningen. Därför är det bekymmersamt att Sverige ligger efter vad det gäller företagande. Nyföretagandet är lågt, andelen av befolkningen som driver företag är låg och företagare som vill växa och expandera har svårigheter. Mellan 1994 och 2005 minskade antalet företagare med nio procent i Sverige medan motsvarande siffra i EU-15 ökade med nio procent. Faktum är att Sverige är det land i EU-15 som hade sämst utveckling den aktuella perioden. Andelen företagare bland befolkningen är 9,6 procent medan den i EU är 14,5 procent.

Kvinnors företagande viktigt

En bidragande orsak till denna dystra statistik är att Sverige haft en mycket svag utveckling av kvinnors företagande under de senaste tio åren. Kvinnors företagande utgör endast en dryg tredjedel av männens företagande, det är bland de sämsta i hela EU. Motsvarande siffra i EU ligger på knappt 55 procent. Det är alltså viktigt att satsa på kvinnors företagande för att öka andelen företagare och därmed öka sysselsättningen och tillväxten i vårt land. Att fler kvinnor blir företagare är också viktigt då svenskt företagande står inför en generationsväxling. Står vi inte väl förberedda inför denna växling finns stor risk att företag slås ut och att andelen företagare därigenom minskar.

Ge företag kraft att växa

Att soloföretagare anställer och att små företag expanderar är viktigt för att öka sysselsättningen, men också för att Sverige ska vara ett land som kännetecknas av företagande och entreprenörskap. Hälften av Sveriges 50 största företag kom till åren 1871-1913 och endast två stycken har kommit till efter 1970. 70 procent av företagen vill växa men en tredjedel av dessa kan av olika anledningar inte göra det. Brist på tid är det vanligaste skälet till att inte expandera. Att anställa är för många svårt och riskabelt. Många företagare har svårt att hitta personer med rätt kompetens och många drar sig för att anställa personer som har hög risk för sjukskrivning. Det tycks också vara svårt för företag att överleva. Av företag som startades 1998 överlevde inte ens hälften.

Företagandet viktigt för välfärden

Det låga företagandet i Sverige är kostsamt. En siffra som illustrerar detta är att om 70 000 nya företag skulle starta och att de i genomsnitt anställde en person var skulle BNP växa med över 100 miljarder kronor vilket skulle ge ett utökat reformutrymme på ca 50 miljarder kronor. Detta visar på företagens enorma betydelse för vårt lands välfärdsutveckling. Därför får inte reformarbetet stanna upp utan företagsklimatet måste fortsätta att förbättras för att sysselsättningen ska fortsätta att öka och vårt lands välfärdsutveckling ska stärkas.

Underlätta företagares sociala ansvar

Många företag vill göra en social insats genom att bland annat använda en del av vinsten till välgörande ändamål. Kristdemokraterna anser att Sverige precis som nästan alla andra industrialiserade länder bör införa ett avdrag för gåvor till ideella organisationer. Vi föreslår att fysiska personer ska ha möjlighet att göra avdrag för 12 000 kronor per person och år och att juridiska personer bör få göra avdrag upp till 200 000 kronor per år. Det skulle möjliggöra för fler företag att göra en social insats och även dra nytta av ökade anslag till forskning och utveckling.

Tolv förslag till ett bättre klimat för småföretagare

Kristdemokraterna föreslår följande tolv förslag som vi anser ska stå på tur att genomföras.

1. Inför ett riskkapitalavdrag

Sparandet i vårt land är till allra största delen institutionellt sparande beroende på mindre restriktiva skatteregler. Det borde bli mer förmånligt att satsa pengar för framtida avkastning i ett företag. Kristdemokraterna föreslår att personer som köper nyemitterade aktier i onoterade bolag ska ha möjlighet till skattereduktion, ett riskkapitalavdrag. Avdrag ska få göras mot inkomst av kapital likaväl som mot inkomst av tjänst. Reduktionen ska även gälla köp av aktier i egna och närståendes fåmansföretag. Avdragsrätten ska gälla investeringar upp till en nivå av 100 000 kronor. Skattereduktion ska medges även för indirekta riskkapitalinvesteringar via ett företag eller en fond som gör de direkta investeringarna. Denna form möjliggör bättre riskspridning för enskilda investerare. Avdragsrätten ska ses som en kompensation för den större risk det innebär att köpa aktier i små, onoterade företag. I Bankerydsuppgörelsen augusti 2005 enades Alliansen om att ett riskkapitalavdrag skulle införas. Det borde därför inte vara svårt att genomföra ett sådant förslag.

2. Inför ett etableringskonto

Det riskkapitalavdrag vi föreslår bör också kompletteras med införande av etableringskonto. Att öppna ett etableringskonto innebär att man upp till en viss nivå kan sätta av pengar skattefritt för en framtida företagsstart. Det är i dag svårt att spara ihop till startkapital till ett eget företag. En företagsstart är ett risktagande av stora mått och många vill inte skuldsätta sig för hårt. Pengar sparade på ett etableringskonto gör det också lättare att med dessa som egeninsats kunna låna i bank.

3. Förläng provanställningstiden till tolv månader

Många företagare ser tidsbegränsningen på sex månader för provanställningar som ett problem. Att anställa en person är ett stort steg och är föranlett med stora kostnader inte minst för ett mindre företag. Om inte den anställde lever upp till förväntningarna eller rent av missköter sina åtaganden kan det kosta oerhört mycket för ett litet företag. För att företag ska våga anställa kan sex månader vara en för kort tid att fatta ett beslut om en tillsvidareanställning. Dessutom innebär sex månader i praktiken en kortare tid då själva beslutet att tillsvidareanställa måste tas en tid före provanställningens utgång. Det kan ta längre tid än så för en företagare att avgöra om en anställning bär rent ekonomiskt på längre sikt. Kristdemokraterna anser därför att provanställningstiden bör förlängas från dagens sex månader till tolv månader.

4. Förenkla självdeklarationen

Nästan ingen av landets nästan 900 000 egenföretagare klarar av att deklarerera på egen hand och de flesta tvingas ta hjälp av en expert. Problemen med självdeklarationen har samband med de krav som ställs på bokföring och bokslut och den krångliga utformningen av bland annat skattereglerna. Kristdemokraterna vill att självdeklarationen görs om så att de flesta egenföretagare ska kunna överblicka regelverket och kunna deklarerera själva. Bland annat bör man se över på vilket sätt företag måste redovisa fakturor. Även utformningen av de så kallade 3:12-reglerna bör vara föremål för en översyn då de skapar mycket krångel vid deklarationen för fåmansbolag. Exempelvis bör den andel som alltid kan kapitalbeskattas öka.

5. Schablonbeskatta vissa tjänstebranscher

Inom vissa branscher förekommer många små betalningar, ofta med kontanter, vid köp av tjänster, till exempel taxi-, restaurang- och frisörnäringsbranschen. Inom dessa branscher förekommer också att de seriösa företagen konkurreras ut av sådana som kan hålla lägre priser till följd av undanhållen skatt. För att underlätta för nya företag att bildas och för att underlätta för seriösa företag föreslår Kristdemokraterna att man bör pröva en modell med schablonbeskattning för denna typ av branscher. I ett första steg bör en försöksverksamhet inledas inom en bransch avgränsat till ett visst geografiskt område. Innan man går vidare bör försöksverksamheten utvärderas. Då ska det vidare övervägas om ett frivilligt system bör införas eller om differentiering av skatten bör ske mellan exempelvis olika delar av landet.

6. Minska småföretagens sjuklöneansvar

Små företag är extra känsliga för sjukskrivningar. För att öka deras benägenhet att anställa föreslår Kristdemokraterna att sjuklöneperioden halveras för dem. Det innebär att sjuklöneperioden med vårt förslag blir sju dagar i stället för 14 dagar. Genom en halverad sjuklöneperiod för små företag får de rimligare sjuklönekostnader och vågar anställa fler. Det innebär också att personer som löper större risk för sjukskrivning lättare får in en fot på arbetsmarknaden. En möjlig finansiering kan vara att generellt höja sjuklönedelen i arbetsgivaravgiften med ca 0,2 procentenheter.

7. Förbättra företagares socialförsäkringsskydd

Ett arbete pågår för närvarande inom regeringen för att stärka företagares socialförsäkringsskydd. Det arbetet är inte bara välkommet utan helt nödvändigt. Det bristfälliga socialförsäkringsskyddet för företagare sägs rent av vara en bidragande orsak till att så få vågar starta företag, inte minst kvinnor. Antalet sjukdagar bland småföretagare är väldigt lågt vilket till viss del kan förklaras av att många trots sjukdom väljer att inte ta ut sjukdagar. Reglerna för sjukförsäkring, föräldraförsäkring och arbetslöshetsersättning måste ses över så att de är anpassade efter företagares särskilda behov. Bland annat bör företagares SGI ses över så att den anpassas till företagares villkor. Flexibiliteten och valfriheten bör också bli större så att företagare kan välja en försäkring som passar just dem. Även frågan om havandeskapspenning bör ses över så att företagare som väntar barn kan få ta ut havandeskapspenning på samma villkor som andra.

8. Avveckla snedvridande företagsstöd

Många småföretag har problem med att offentligt stöd i olika former ges till deras konkurrenter. Det handlar om kommuner som bland annat gett penningbidrag, gratis eller subventionerad arbetskraft, och nedsatta lokalyror. Sådana stöd är inte tillåtna enligt kommunallagen men förekommer ändå alltför ofta. Kristdemokraterna vill ändra kommunallagen så att det blir lättare för företag att överklaga kommunala beslut om stöd i olika former till företag. Konkurrensverket bör ges ett vidgat uppdrag att övervaka också kommunallagens efterlevnad. Om det framkommer att kommunen brutit mot lagen avseende otillbörlig näringsverksamhet bör en marknadsstörrningsavgift kunna dömas ut. Samma sak gäller då kommuner och myndigheter bedriver verksamhet på de små företagens konkurrensutsatta marknader. Detta pågår trots att kommunallagen i princip förbjuder kommuner och landsting att konkurrera på etablerade marknader. Domstolströts måste också hittas verktyg för att komma åt domstolströts. Allians för Sverige har tidigare föreslagit en så kallad utmaningsrätt som skulle ge rätt för företag att kräva att viss offentlig verksamhet ska upphandlas i konkurrens. Det är ett förslag som regeringen bör titta närmare på.

9. Låt företagare slippa betala semesterlön under föräldraledighet

Att en anställd går på föräldraledighet medför inte bara kostnader i form av att företaget måste hitta en ersättare att lära upp utan också genom att semesterlön måste betalas ut till den som är på föräldraledighet. På så sätt ökar företagets lönekostnader och kvinnor i yngre ålder riskerar att drabbas av diskriminering på arbetsmarknaden. För att minska företagets kostnad när en anställd tar föräldraledigt anser vi att regelverket bör ses över så att företagen ska slippa stå för semesterlönen under föräldraledighet. Åtminstone bör mindre företag slippa semesterlönen.

10. Minska regelkrånglet

Arbetet med att få ner antalet regler för småföretagare är igång. Många företag klagar dock på att processen går för sakta. Det visar sig också att kontakterna med näringslivet har varit alltför bristfälliga i det förberedande arbetet. Näringslivets synpunkter och erfarenheter måste utgöra en viktig del i det arbete som nu tar vid. Regelkostnaderna ska vara 25 procent lägre vid utgången av 2010 än de var 2006. Bland annat borde det kunna gå fort att för mindre företag avveckla ett antal krav som finns på skriftlig dokumentation och information till sina anställda då den informationen innebär en administrativ börda och ofta istället sker muntligt i ett mindre företag. En rad bestämmelser om att facket ska underrättas borde också kunna förenklas. Övertidsavgiften för att ha brutit mot vissa bestämmelser i kollektivavtalet bör också avvecklas då andra sanktionsmöjligheter finns. Även företagets dokumentationskrav vid prissättning för varor till dotter/moderföretag bör minska.

11. Rimligare regler för skattetillägg

Reglerna om skattetillägg bör ändras för att bli rimligare både beträffande gärningens art och påföljd. De nuvarande reglerna är rättsosäkra och det saknas tak för skattetilläggen som därför kan bli hur stora som helst. Så kallade subjektiva rekvisit bör införas vilket innebär att felaktigt inlämnade uppgifter ska ha lämnats in med uppsåt eller oaktsamhet för att kunna dömas till skattetillägg. Förutom Sverige är det endast Norge som har ett system att i vissa fall påföra skattetillägg utan subjektiva rekvisit. Nivåerna på skattetilläggens storlek måste också begränsas så att de är proportionerliga. En översyn av skattetilläggsbestämmelserna bör göras.

12. Medge avdrag för vinstandelslån för fåmansbolag

Idag får fåmansbolag inte göra avdrag för så kallade vinstandelslån när långivaren är ägare i bolaget, det får dock större bolag göra. Det är en ren diskriminering mot mindre företag och hindrar deras möjlighet att få tag på riskvilligt kapital. Därför bör reglerna ändras så att fåmansbolag precis som andra bolag får göra avdrag för vinstandelslån.

God konkurrenskraft på lång sikt

De tolv punkter som vi föreslår borde inom en relativ snar framtid kunna införas. Fler åtgärder kommer dock att kvarstå för att skapa ett företagsklimat i världsklass. Omvärlden förändras ständigt, så också olika länders näringspolitik. Sverige måste vara vaksamma över denna utveckling och ständigt analysera vårt näringslivs konkurrenskraft i förhållande till andra länder, och anpassa politiken efter de behov som finns. Konkurrensneutralitet ska gälla för svenska företag. Sänkta arbetsgivaravgifter är ett område som kontinuerligt bör övervägas för att öka antalet sysselsatta. Där gör regeringen välkomna punktinsatser riktat mot enskilda branscher och åldergrupper. Frågan bör dock analyseras utifrån ett bredare perspektiv, dock med vetskapen om att en generell sänkning av arbetsgivaravgiften kostar mycket pengar för statskassan och bör därför särskilt analyseras i förhållande till andra reformer. Även om några grundläggande förändringar av arbetsrätten inte är aktuella måste arbetsrätten vara föremål för diskussion, så att den inte hämmar svenskt företagande och nyanställningar. Sverige ska vara ett land där det är lätt att starta företag men också lätt för företag att växa i. Så få som endast två av våra stora företag har tillkommit efter 1970. Istället har andra länder dominerat i framkomsten av stora företag. Företagsklimatet måste bli så pass attraktivt att företag både kan starta och växa. För att nå dit måste vaksamheten över omvärldens företagsklimat och våra svenska företags konkurrenskraft vara stor.